

KAPITEL 4

1. Dannelse og disciplinering

Sum med sidemanden om, hvad ordene "dannelse", "disciplin" og "disciplinering" betyder. Diskuter, om ordene betyder noget positivt eller noget negativt.

Sammenlign hoflivet med livet i salonerne og kaffe-husene. Hvor er der mest dannelse, og hvor er der mest disciplinering?

2. Hoflivet på slottet i Versailles

Se påklædningsscenen fra filmen "Marie Antoinette" (2006) – 22 minutter inde i filmen. Scenen fra filmen er skabt med udgangspunkt i en hofdames erindringer om livet ved Ludvig 16.s hof i Versailles.

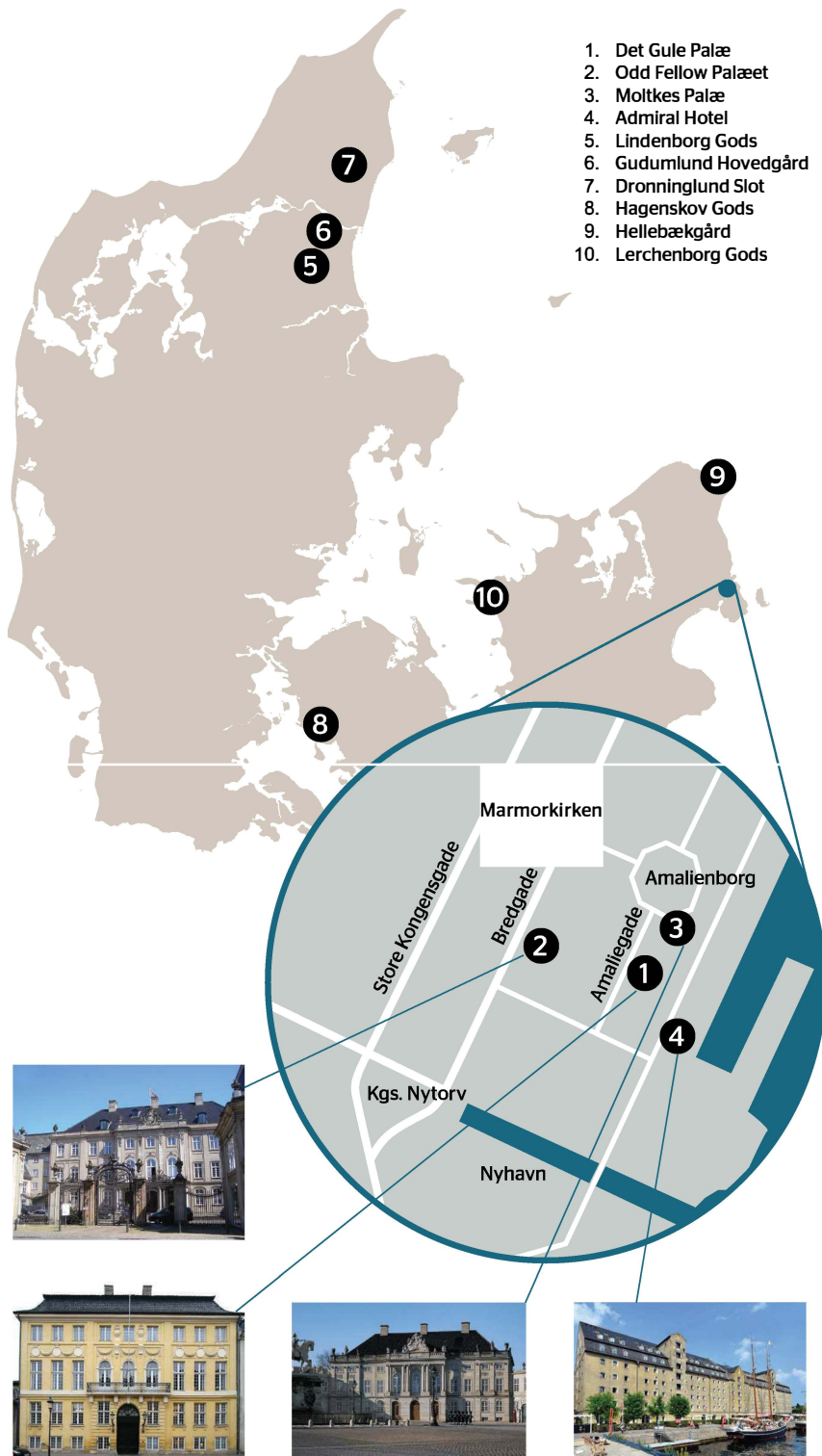
Ved den franske konges hof var der meget stramme regler for, hvilke adelige der måtte gøre hvad. Det kaldtes etikette og findes stadig i mild form ved fx det danske hof i dag.

- Hvorfor kan dronningen ikke få tøj på?
- Hvilken virkning har reglerne på relationerne mellem personerne?
- Kongen er slet ikke til stede. Men han har alligevel en stor betydning for det, der foregår.
- Hvilken rolle spiller han?
- Hvilken betydning har etiketten for kongens magt-position?

3. Hofmænd og bønder – to forskellige måder at omgås hinanden på

Læs de to tekster (kilde 4.1 og 4.2) om hofmanden og de danske bønder, og svar på spørgsmålene her:

- Hvordan omgås henholdsvis bønder og hoffolk ifølge disse to tekster?
- Hvordan hævder man sig i forhold til andre mennesker blandt henholdsvis bønder og hoffolk?
- Alle grupper af mennesker har regler, som man skal leve op til for at være en del af gruppen.
- Hvad sker der i to grupper, hvis man ikke lever op til de regler? Norbert Elias mener, at vi i dag tænker mere som hofmanden end som bonden. Hvad siger I til det? Hvis nu Elias har ret, hvordan kan vi så se det i den måde, vores hverdag og samfundet fungerer på? Hvorfor har vi ændret vores måde at omgås på? Kan vi forklare det ud fra den måde, samfundet fungerer på?

1. Det Gule Palæ
2. Odd Fellow Palæet
3. Moltkes Palæ
4. Admiral Hotel
5. Lindenberg Gods
6. Gudumlund Hovedgård
7. Dronninglund Slot
8. Hagenskov Gods
9. Hellebækgård
10. Lerchenborg Gods

OPGAVER OG ARBEJDSFORSLAG

4. Kaffeklubber

I skal lave jeres egne kaffeklubber. Medbring kaffe, kopper og aviser osv. og find et hyggeligt hjørne. I skal nu tale med hinanden, ligesom dannede borgere og adelige gjorde i salonerne og kaffeklubberne i 1700-tallet. I skal derfor vælge de emner, som I selv synes er interessante. Hvis et emne er spændende og engagerer jer, må I gerne bruge lang tid på det.

Husk på, at have respekt for viden og vær tolerante og åbne over for andres synspunkter.

Lad være med at afbryde hinanden, med mindre de andre er så uddannede, at de taler uafbrudt.

Der skal ikke komme noget produkt ud af kaffeklubben - I skal bare fokusere på at blive mere vidende og reflekterede, end I var, da kaffeklubben startede.

Emnerne for diskussionerne kan være:

- Hvad giver status i dag? - og er det sådan, det skal være?
- Hvem har magt i vores samfund? - bliver den brugt rigtigt?
- Går vi for meget op i, hvad andre mener om os?
- Er vi dannede mennesker i dag?
- Er dannelse vejen til status eller magt i dag?
- Bliver vi disciplineret? Af hvem og hvorfor?

5. Rousseaus syn på børneopdragelse

Læs først kilde 4.4.

- Rousseau fortæller om sin bror. Hvad beretter han om, hvordan det gik broderen, og hvorfor? Hvorfor gik det bedre for Rousseau selv? Hvilket syn på børn og børneopdragelse giver Rousseau udtryk for i denne tekst?
- Teksten er fra Rousseaus erindringer, som han begyndte at udgive, da han var 52 år gammel. Vurder, hvor troværdig beretningen om broderen er. Argumenter ved at bruge kildekritiske begreber. Overvej, hvad jeres kildekritiske betragtninger betyder for, hvad kilden kan bruges og ikke bruges til. Rousseau er blevet kaldt den moderne pædagogiksfader. Kan I genkende hans tanker i den måde, I er blevet undervist på igennem jeres skolegang?

6. Dannelse og disciplinering i gymnasiet

Læs uddraget af gymnasieloven (kilde 4.3).

Hvad menes der med dannelse i denne tekst? Find eksempler i teksten.

Kan I finde noget i teksten, som kunne tolkes, som om at lovgiverne vil disciplinere jer?

Hvad har dannelse med demokrati at gøre?

7. Skriftlig diskussion

Opstil to lister: Først en liste med argumenter for, at mennesker bliver disciplineret i mindre grad, i takt med at omfanget af den fysiske vold i samfundet mindskes. Derefter en liste med argumenter for, at vi i dag er langt mere disciplinerede og kontrollerede, end mennesker var før oplysningstiden.

Skriv derefter en diskuterende tekst. I skal i den gøre rede for de forskellige argumenter fra de to lister samt vurdere, hvilke af argumenterne, som I selv synes, er mest solide og saglige. I behøver ikke nødvendigvis komme frem til en firkantet konklusion om, hvad det rigtige svar er.